

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра історичного краєзнавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України

з навчальної дисципліни «Історія України»
що викладається в межах ОПІ підготовки бакалавра
(першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)
для здобувачів за спеціальністю 014.06 Середня освіта (Хімія)

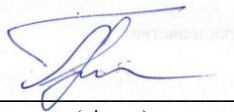
2022 – 2023

Історія України. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів за спеціальністю 014.06 Середня освіта (Хімія)

Розробник: Середяк Алла Володимирівна - доцент кафедри історичного краєзнавства ЛНУ ім. Івана Франка, кандидат історичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історичного краєзнавства, протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Голубко В.Є.)

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: Хімія 014.06 Середня освіта	Нормативна
		денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин – 90	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u>	Рік підготовки: 1 - ий
		Семестр: 1 - ий
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Спеціальність: <u>014.06 Середня освіта (Хімія)</u>	Лекції:
		16 год..
		Практичні:
		16 год..
		Вид контролю: (екзамен/залік)
		екзамен

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: поглиблення знань в галузі вітчизняної історії, зокрема закономірностей виникнення і розвитку української нації та державності на території України, найсуттєвіших здобутків культури українського народу, його місця та ролі у контексті світової цивілізації. Набуті знання допоможуть студентам краще орієнтуватися у сучасних суспільно-політичних процесах, що відбуваються в Україні та адекватно визначати у них своє місце, сприятимуть формуванню політичної культури й гуманітарних цінностей.

Завдання: Навчити критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу, аналізувати фактологічний матеріал, виявити вміння робити його порівняння та аналіз, добитися розуміння загальних тенденцій розвитку українських земель в умовах конкретної історичної епохи.

Загальні:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК-3 Знання й розуміння предметної області;

ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності);

ЗК-9 Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК-11 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань);

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК-1. Здатність формулювати проблеми історичного розвитку українського суспільства.

СК-2. Здатність робити і висловлювати висновки на основі історичних знань у формі придатній для різних цільових груп.

СК-3 Здатність фахово вести дискусії на історичні теми, відрізняти деталі від закономірностей історичного розвитку суспільства.

СК-4 Здатність виокремити та охарактеризувати основні етапи формування української нації, співставити їх із загальноєвропейськими процесами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

Перебіг основних подій політичного процесу, його діячів, соціально-економічні зміни, що відбулися на українських землях, основні етапи духовного і культурного життя українського суспільства, біографічні дані про видатних представників духовенства, культури, освіти і науки, загальні тенденції розвитку українських земель.

Вміти:

- Визначати хронологічну послідовність історичних подій; хронологічно співвідносити процеси, які відбувалися на землях України із загальноєвропейськими тенденціями історичного руху.
- Показувати на історичній карті території розселення українців, територіальні зміни, що відбувалися, і співставляти їх із сучасними кордонами України.
- Характеризувати політико-адміністративний устрій України на різних історичних етапах, форми та засади функціонування української державності.
- Визначати сутність української національної ідеї, причини розвитку та особливості українського національного та суспільно-політичного рухів у контексті націєтворчих процесів у Центрально-Східній Європі.
- Пояснювати економічні та соціальні процеси на території України, сутність переходу від традиційного до індустріального суспільства; називати основні риси модерного суспільства.
- Описувати та порівнювати становище українського населення та риси повсякденного життя українців на різних етапах історичного розвитку та у складі різних державних утворень.
- Описувати явища культурного та духовного життя; порівнювати ідеї та цінності минулого з сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями українців.
- Аналізувати економічну, політичну та культурну активність інших етносів/націй на території України; характеризувати міжнаціональні відносини та наводити приклади взаємодії між українським та іншими національними рухами на території України.
- Визначати місце та роль українців у складі Речі Посполитої, Російської імперії, Австрійської (Австро-Угорської) монархії, Радянського Союзу та інших політичних утворень, наводити приклади українського вкладу в буття цих держав.
- Визначати суспільну значущість історичних подій, тенденції розвитку українського суспільства, які домінували на різних історичних етапах, та причинно-наслідкові зв'язки.
- Шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.).
- Критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі

Програмні результати навчання (РН):

ПР 1 Розуміти сучасні тенденції та підходи до вивчення історичних явищ.

- ПР-4. Уміти використовувати набуті знання для вивчення інших курсів навчальної програми.
 ПР17. Працювати самостійно або в групі, отримати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та наукову добросовісність.
 ПР21. Здійснювати моніторинг та аналіз наукових джерел інформації та фахової літератури.

Програма навчальної дисципліни

1. Вступ. Державотворчі процеси в епоху раннього середньовіччя. Формування Руської держави у IX - першій половині XI ст.
2. Політична трансформація Київської Русі у другій половині XI - першій половині XIII ст.
3. Державно-правовий та політичний статус українських земель у XIV– першій половині XVI ст. Феномен українського козацтва
4. Суспільно-політичний феномен українського козацтва
5. Українська революція середини XVII ст.
6. Руїна та подолання її наслідків. Україна в добу гетьмана Івана Мазепи.
7. Руйнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії.
8. Інституційний розвиток та ідейні основи українського національного руху наприкінці XVIII - XIX ст.
9. Модернізація українського суспільства на початку XX ст.
10. Українська національна революція 1917-1920 рр.
11. Національно-визвольний рух в Україні 20-х – 80- х рр.. XX ст. : еволюція світоглядних концепцій та методів діяльності.
12. Українське державотворення в умовах незалежності.

Структура навчальної дисципліни

Теми	Форма заняття	Література, ресурси	Завдання, години
Змістовий модуль 1			
1. Вступ. Державотворчі процеси в епоху раннього середньовіччя. Формування Руської держави у IX - першій половині XI ст.	лекція	<i>Баран В.</i> Давні слов'яни. – Київ, 1998 /Україна крізь віки.– Т.3. <i>Грушевський М.</i> Звичайна схема «руської» історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства // Вивід прав України. Львів, 1992. Давня історія України: В 3 т.– Т.1,2.– Київ, 1997–1998. Літопис Руський. За Іпатським списком / Переклад Л.Махновця.– Київ, 1989.	6 (2/4)
2. Політична трансформація Київської Русі у другій половині XI - першій половині XIII століття.	Семинарське заняття	<i>Войтович Л.В.</i> Князівські династії Східної Європи (кінець IX - початок XVI ст.). Склад, суспільна і політична роль. Історико-генеалогічне дослідження. –Львів, 2000. <i>Войтович Л.В.</i> Княжа доба на Русі: портрети еліти. - Біла Церква, 2006. Давня історія України: У 2 кн. /П.Толочко (кер. авт. кол.), Д.Козак, С.Крижицький та ін. -К., 1995. <i>Котляр М. Ф.</i> Як і чому настала роздробленість на Русі (XII–XIII ст.).–	8 (2/6)

		Київ, 1998 // НАН України. Ін-т історії України. Історичні зошити. <i>Котляр М.</i> Данило Галицький. Біографічний нарис. – Київ, 2002. <i>Крип'якевич І.</i> Галицько-Волинське князівство. – К., 1984.	
3. Державно-правовий та політичний статус українських земель у XIV–першій половині XVI ст. Феномен українського козацтва	Лекція	Володарі гетьманської булави: Історичні портрети. – Київ, 1995. <i>Гудзяк Б.</i> Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / переклад з англ. Марії Габлевич, під ред. Олега Турія. – Львів: Інститут історії Церкви Львівської Богословської академії, 2000. Герасимчук В. Матеріали до історії козащини ХУІІ ст. - Львів, 1994. Меріме П. Українські козаки. Б.Хмельницький. - Львів, 1992. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. - К., 1993. Володарі Гетьманської булави: Історичні портрети. - К., 1995. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. - К., 1994. Щербак В.О. Українське козацтво: Формування соціального стану. Друга половина XV- середина XVII ст. – К., 2000.	8 (2/6)
4. Суспільно-політичний феномен українського козацтва	Семінарське заняття	Володарі Гетьманської булави: Історичні портрети. - К., 1995. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. - К., 1994. Щербак В.О. Українське козацтво: Формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. – К., 2000. Яворницький Д. Історія запорозьких козаків: У 3 т. – К., 1990-1991.	6 (2/4)
5. Українська революція середини XVII ст.	Лекція	Герасимчук В. Матеріали до історії козащини ХУІІ ст. – Львів, 1994. Документи Богдана Хмельницького (1648–1657) / Упорядники І.Крип'якевич та І.Бутич. – Київ, 1961. Універсали Богдана Хмельницького 1648–1657. – Київ, 1998. Володарі гетьманської булави: Історичні портрети. – Київ, 1995. <i>Крип'якевич І.</i> Богдан Хмельницький. – Львів, 1990. <i>Смолій В., Степанков С.</i> Богдан	6 (2/4)

6. Руїна та подолання її наслідків. Україна в добу гетьмана Івана Мазепи.	Семінарське заняття	Хмельницький. – Київ, 1995. Військові кампанії доби гетьмана Івана Мазепи в документах /Упорядник С.Павленко.– Київ,2007. Універсали Івана Мазепи 1687–1709.– Львів,2002. <i>Борщак І., Мартель Р.</i> Іван Мазепа. Життя й пориви великого гетьмана. Київ, 1991. Володарі гетьманської булави: Історичні портрети. – Київ, 1995. <i>Оглоблин О.</i> Гетьман Іван Мазепа та його доба /ред. Л.Винар.– Нью-Йорк,Київ,Львів,2001. <i>Субтельний О.</i> Мазепинці. – Київ, 1994.	6 (2/4)
7. Руйнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії.	Лекція	Мельник Л. Г. Політична історія Гетьманщини ХУІІІ ст. у документах і матеріалах: Навч. посібник.– Київ,1997. Володарі гетьманської булави: Історичні портрети. – Київ, 1995. <i>Гуржій О.</i> Українська козацька держава в другій половині ХУІІІ ст.: кордони, населення, право. – К., 1996. <i>Когут З.</i> Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини 1760–1830.– Київ, 1996.	6 (2/4)
8. Інституційний розвиток та ідейні основи українського національного руху наприкінці ХУІІІ -ХІХ ст.	Семінарське заняття	Змістовий модуль 2 Кирило-Мефодіївське товариство: У 3 т. / АН УРСР. Археограф. комісія та ін.; упоряд. М. І. Бутич, І. І. Глизь, О. О. Франко; редкол.: П. С. Сохань (голов. ред.) та ін.– Київ, 1990.– Т. 1–3.Літопис нескореної України. Документи, матеріали, спогади.– Кн.1.– Львів,1993;– Кн.2.– Львів,1997; – Кн. 3.– Львів,2002. <i>Гудь Б.</i> Загибель Аркадії. Етносоціальні аспекти українсько-польських конфліктів ХІХ– першої половини ХХ століть.– Львів,2006. <i>Заярнюк А.</i> Ідіоми емансипації. «Визвольні» проекти і галицьке село в середині ХІХ століття.– Київ, 2007. <i>Кирчів Р. Ф.</i> Етнографічно-фольклористична діяльність «Руської трійці» / АН УРСР. Львівське відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – Київ, 1990.	8 (2/6)

		<p><i>Козут З.</i> Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини 1760–1830.– Київ, 1996.</p> <p><i>Крижановська О. О.</i> Поміщицькі селяни Правобережної України у 30–50–х роках ХІХ ст. (умови життя, суспільно–політичний світогляд, соціальний темперамент) / НАН України. Інститут історії України.– Київ, 2008.</p> <p><i>Круглашов А.</i> Драма інтелектуала: політичні ідеї Михайла Драгоманова.– Чернівці, 2000.</p> <p><i>Нахлік Є.</i> Доля – Los – Судьба: Шевченко і польські та російські романтики.– Львів, 2003.</p> <p><i>Нахлік Є. К.</i> Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель: У 2 т. / НАН України. Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка. Серія «Літературознавчі студії». Вип. 11/12.– Київ, 2007.– Т. 1: Життя Пантелеймона Куліша: Наукова біографія; Т. 2: Світогляд і творчість Пантелеймона Куліша.</p> <p><i>Сарбей В. Г.</i> Національне відродження України.– Київ, 1999.– [Україна кризь віки.– Том 9].</p> <p><i>Світленко С. І.</i> Народництво в Наддніпрянській Україні 60–80-х років ХІХ століття: Теоретичні проблеми джерелознавства та історії.– Дніпропетровськ, 1999.</p> <p><i>Сухий О.</i> Від русофільства до москвофільства (російський чинник у громадській думці та суспільно–політичному житті галицьких українців у ХІХ столітті).– Львів, 2003.</p>	
9. Модернізація українського суспільства на початку ХХ ст.	Лекція, семінарське заняття	<p>Українські політичні партії кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Програмові і довідкові матеріали / Упорядники В.Ф.Шевченко та ін.– Київ,1993.</p> <p><i>Гудь Б.</i> Загибель Аркадії. Етносоціальні аспекти українсько–польських конфліктів ХІХ– першої половини ХХ століть.– Львів,2006.</p> <p>Історія січових стрільців. – Київ, 1992.</p> <p><i>Качараба С., Рожик М.</i> Українська еміграція. Еміграційний рух зі Східної Галичини та Північної Буковини у 1890–1914 рр.– Львів, 1995.</p>	8 (4/4)

		<i>Лазарович М.</i> Легіон Українських січових стрільців.– Тернопіль,2005. <i>Присяжнюк Ю. П.</i> Українське селянство Наддніпрянської України: соціоментальна історія другої половини ХІХ – початку ХХ ст.– Черкаси, 2007.	
10. Українська національна революція 1917-1920 рр. (Період УНР Центральної Ради та Гетьманату)	Лекція	Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: У 2 т. – Київ,1996–1997. <i>Верига В.</i> Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр. У 2 т. –Львів,1998. <i>Голубко В.</i> Армія Української Народної Республіки. Утворення та боротьба за державу 1917–1918.– Львів,1997. <i>Реєнт О.</i> Павло Скоропадський.– Київ,2003..	4 (2/2)
11. Українська національна революція 1917-1920 рр.(ЗУНР, УНР періоду Директорії)	Семінарське заняття	<i>Верига В.</i> Визвольні змагання в Україні 1914–1923 рр. У 2 т. –Львів,1998. <i>Литвин М., Науменко К.</i> Історія ЗУНР. – Львів, 1995. <i>Сергійчук В.</i> Симон Петлюра.– Київ, 2009.	4 (2/2)
12. Національно-визвольний рух в Україні 20-х – 80- х рр.. ХХ ст. :еволюція світоглядних концепцій та методів діяльності (Український визвольний рух у міжвоєнний період)	Лекція, семінарське заняття	Великий голод в Україні 1932–1933 років: У 4 т.– Київ,2008. Голод 1921–1923 років на Україні: 3б. документів і матеріалів.– Київ,1993. Документи і матеріали з історії Організації українських націоналістів. – Київ,2004. Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932–1933 років в Україні в документах ГПУ–НКВД.– Київ,2008. <i>Баран В., Токарський В.</i> Україна: західні землі:1939–1941.– Львів,2009. <i>Білас І.</i> Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953. Кн. 1–2. Київ,1994. <i>Веґеш М.</i> Карпатська Україна (1938-1939).– Ужгород, 1993. <i>В'ятрович В, Забілий Р., Дерев'яний І., Содоль П.</i> Українська повстанська армія. Історія нескорених.– Львів,2008. <i>Гудь Б.</i> Загибель Аркадії. Етносоціальні аспекти українсько-польських конфліктів ХІХ– першої половини ХХ століть.– Львів,2006. <i>Коваль М.</i> Україна: 1939–1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії. –Київ, 1995. <i>Косик В.</i> Україна і Німеччина у 2-й	8 (4/4)

		<p>світовій війні. – Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.</p> <p><i>Кульчицький С.</i> Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919–1928). – Київ, 1996.</p> <p><i>Кульчицький С.</i> Ціна «великого перелому». – К., 1991.</p> <p><i>Кульчицький С.</i> 1933: трагедія голоду. – К., 1989.</p> <p><i>Шаповал Ю.</i> Україна 20–50-х років. – Київ, 1993.</p>	
13. Національно-визвольний рух в Україні 20-х – 80-х рр.. XX ст : еволюція світоглядних концепцій та методів діяльності.	Лекція	<p>Акція «Вісла». Документи. – Львів, 1997.</p> <p><i>Сергійчук В.І.</i> Десять буремних літ: західноукраїнські землі у 1944–1953 рр.: нові документи. – Київ, 1998.</p> <p><i>Сергійчук В.</i> ОУН–УПА в роки війни: Нові документи і матеріали. Київ, 1996.</p> <p>Український правозахисний рух: Документи й матеріали київської української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод. – Торонто, Балтимор, 1979.</p> <p><i>Баран В.</i> Україна після Сталіна: нарис історії 1953–1985. – Львів, 1992.</p> <p><i>Білас І.</i> Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953. Кн. 1–2. Київ, 1994.</p> <p><i>Воронов І., Пилявець Ю.</i> Голод 1946–1947 рр. – Київ, 1991.</p> <p><i>Гунчак Т.</i> Україна: перша половина XX століття: Нариси політичної історії. – Київ, 1993.</p> <p><i>Зайцев Ю.</i> Дисиденти: опозиційний рух 60–80-х рр. // Сторінки історії України. – Львів, 1992.</p> <p><i>Шаповал Ю.</i> Україна 20–50-х років. – Київ, 1993.</p>	6 (2/4)
14. Українське державотворення в умовах незалежності	Семинарське заняття	<p>Конституція України. – К. 1996.</p> <p>Майдан. Від першої особи. 45 історій Революції гідності. – К., 2015.</p> <p>Усна історія російсько-української війни 2014-2016. Вип.2. – К., 2016.</p> <p>Гай-Нижник П.П. Росія проти України (1990-2016): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. – К., 2017.</p> <p>Економічний розвиток національного господарства України: особливості та моделі в умовах постіндустріального суспільства : монографія / О. В. Пирог ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-</p>	6 (2/4)

		<p>т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013.</p> <p>Зовнішня політика України в умовах глобалізації 1991-2003. Анотована історична хроніка міжнародних відносин. /Відп.ред. С.В.Віднянський – К.,2004.</p> <p>Коріненко П.С.,Терещенко В.Д., Бармак М.В. Курс лекцій з історії України у 4-х частинах.- Ч.4.- Тернопіль,2007.- 400 с.</p> <p>Кульчицький С. В. Помаранчева революція / Інститут історії України НАН України. - К.: Генеза, 2005.</p> <p>Литвин В.М. Україна на зламі тисячоліть (1991-2000рр.).- К.,2000.</p> <p>Литвин В. Україна – 2004. Події, документи, факти: В 3-х томах - К.,2005.</p> <p>Нариси з історії дипломатії України. – К.,2001.-736 с.</p> <p>Політична історія України ХХ ст. / Голова ред. колегії І.Ф.Курас: У 6-ти томах.- Т.6.-К.,2006.</p> <p>Революція Гідності 2013-2014 рр. та агресія Росії проти України: наук.-метод. матеріали за заг. ред. Павла Полянського. - Київ : Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.</p> <p>Чура В. Руйнація компартійної влади на західноукраїнських землях наприкінці 80-х – початку 90-х років ХХ століття. - Львів, 2013.</p> <p>Яневський Д. Хроніка „Помаранчевої” революції. - К.,2005.</p>	
--	--	--	--

Методи контролю

Оцінювання усних відповідей, доповнень, участі у дискусії, написання самостійних робіт під час семінарських занять, проведення модульних контролів та іспиту.

Примітка: Самостійні роботи студенти пишуть під час практичних занять для перевірки засвоєння ними матеріалу цього заняття (15-20 хв).

Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Оцінювання під час семінарських занять проводиться за 5-ти бальною шкалою. Доповідь на семінарі – від нуля (не готовий) до 5 балів,. Модуль – 0-5 балів. Захист реферату – 0-5; письмова аудиторна робота – 0-5 балів; два суттєвих доповнення – 5 балів.

Підсумковий бал за семестр обчислюється визначенням середнього арифметичного балу помноженого на коефіцієнт 10.

Загальні результати нараховуються за наступним співвідношенням: практичні заняття – 50% семестрової оцінки (50 балів), іспит – 50% (50 балів). Максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

Консультації з будь якої частини курсу можна отримати на нараді MS Teams і групі курсу в Telegram у будь-який зручний для студентів та викладача час, а також очно в день проведення практичних занять (згідно розкладу).

Рекомендована література**Базова**

Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Вид. 4-те, перероблене та розширене: Київ: Критика, 2009.

Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст. 2-е видання.– Київ, 2019.

Грицак Я. Подолати минуле. – Київ, 2022.

Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. - Харків, 2016.

Мицик ю. Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Видання друге. – Київ, 2020.

Історія України від найдавніших часів до сьогодення: Зб. документів і матеріалів. – Київ, Чернівці, 2008.

Грушевський М. Історія України–Руси: В 11т., 12 кн. – Київ, 1991–1999.

Дорошенко Д. Нарис історії України. – Львів, 1991.

Історія українського селянства: Нариси в 2-х томах / Відп. ред. В. А. Смолій.– Київ, 2006.– Том 1–2.

Історія України/Керівник авт. кол. Ю.Зайцев. – Львів, 1996.І

Підкова І., Шуст Р. Довідник з історії України.– Київ, 2001.

Допоміжна

Для вивчення кожної окремої теми допоміжна література подається у наданих студентам «Планах семінарських занять» та силабусі навчального курсу.

10. Інформаційні ресурси

Команда курсу в MS Teams, група курсу на каналі Telegram .